

Drone

Koen Dille

In een van zijn verhalen voert de Uruguaayaan Juan-Carlos Onetti een jongetje op dat er achter is gekomen dat zijn vader gevangenen martelt. Die vader is een hoge legerofficier naar wie iedereen – ook dat jongetje – opkijkt. Zo moeten er veel jongetjes en meisjes in Latijns-Amerika geweest zijn. De rest van het verhaal ben ik vergeten. Maar Onetti is niet de eerste de beste. En fictie of niet, wie als kind met zoiets wordt geconfronteerd, is voor de rest van zijn leven getekend.

Aan dat verhaal moest ik denken toen mijn krant een interview bracht met een Belgische F16-piloot die had deelgenomen aan de bombardementen op Libië. Op het eerste gezicht ben je geneigd te denken dat bommen gooien op Kadhafi toch nog wel wat anders is dan mensen martelen omdat ze er toevallig een mening opnahoouden die niet strookt met die van de heersende dictator. En toch. Het kostte die piloot niet veel moeite om te bevestigen dat zijn bommen niet alleen vliegtuighangars of munitiedepots vernietigden. Ook wie er zich toevallig in de buurt van bevond, deelde wat al te vaak in de schade. *Collateral damage*, weet u wel. Oké, trachtte hij zich van een lastige vraag af te maken, daar zaten misschien wel mensen tussen die hij verondersteld was te sparen. En akkoord, die NATO-missie was inderdaad bedoeld om nu net te verhinderen dat Kadhafi zich met zijn tanks en bazooka's aan zijn burgers zou vergrijpen. Diezelfde burgers dus die door onze piloot ook zo nu en dan op een raket getrakteerd waren geworden. Maar toch, de verhakelde mensjes die het personeel van de *flight control* op hun scherm, vele mijlen verder, samen met de hangars en de depots de lucht in zag vliegen, waren overwegend militairen. Moest je maar denken.

Had onze piloot ook kinderen? Jawel, een zoontje en een dochtertje. Gelukkig nog te klein om zich goed te realiseren waar hun vader tijdens die vele maanden uithuizigheid zijn brood mee verdiende. Begrijp ik dat goed? Als de kinderen het maar niet doorhadden? Tja, filosofeerde deze elitemilitair erop los, soms ben je wel verplicht om dingen te doen die niet al te zuiver op de graad zijn. Als je daarmee een einde kunt stellen aan een veel erger kwaad, dan heb je uiteindelijk toch iets goeds gedaan, nietwaar? Tiens, krijgen de Belgische militaire piloten tijdens hun opleiding soms Macchiavelli te lezen? Maar kom, op de keper beschouwd, mogen we dat misschien wel als een vooruitgang aanmerken. Sinds Neurenberg kan niemand zich nog verschuilen achter het excuus van bevel is bevel. Eichmann is er ook niet meer mee weggeraakt.

Stilletjes aan wordt dit dus toch nog een betere wereld. Dat is tenminste wat ik dacht. Tot ik in een andere aflevering van die onverantwoord interessante krant een wat futuristische cartoon zag die een overspelig koppel voorstelde dat in bed betrapt werd door de drone van de bedrogen echtgenoot. Zoals u natuurlijk al lang weet, is een drone een onbemand van op afstand bestuurd vliegtuig. Drones heb je in alle maten. Er zijn er die de afmeting hebben van een klein transportvliegtuig. Maar je hebt er ook die nauwelijks groter zijn dan een vleermuis. Naar verluidt werken de technici tegenwoordig zelfs aan modellen die meer neigen naar een wat uit de kluiten gewassen hommelt. Alleen zijn die wel een pak geruislozer en beschikken ze bovendien over miniatuurcamera's en een stel gemene wapens, zoals giftpijltjes of dodelijke bacteriën.

Ja ja, zo'n drone is inderdaad een smerig bedenksel. Hoe groot of hoe klein het ook

is, ik blijf het geniepig tuig vinden. Wie er in het bezit van is, kan zo'n ding op gelijk wie afsturen, zonder zelf ook maar enig gevaar te lopen. In het geval van die bedrogen echtgenoot viel daar nog mee te lachen. Behalve schoonmoeders en pantoffelhelden, zijn ook hoorndragers een onuitputtelijke bron van grollen en grappen. Maar je moet je zo'n drone even proberen voor te stellen. Op 30 september werd in Yemen de verantwoordelijke van de plaatselijke Al Qaida, vanuit een drone aan flarden geschoten. Vermoord dus. Want het is niet omdat iemand leider van een terroristenbende is dat je die zomaar met een goedgegemikte raket kunt ombrengen. Zelfs Saddam Hoessein had recht op een proces. Dat hij na dat proces werd opgehangen, kun je zelfs bedenkelijk vinden. Zo iemand doden is immers geen straf. Het is veeleer een gemakkelijke om niet te zeggen populaire manier om ervan af te geraken. In het geval van die Al Qaida-man zat degene die hem ombracht veilig voor een scherm, ergens in Texas, Wyoming of god weet waar in de Verenigde Staten. Van negen tot vijf zit daar in een knus bureautje een militair – meer een speciaal soort ambtenaar – zijn drones af te sturen op doelen – targets! – die hem dagelijks van hogerhand worden toegewezen. Soms is dat een terroristenkamp of een wapenopslagplaats. Soms een kerel die onze beschaving bedreigt. Of als het niet anders kan, de auto waarin hij geacht wordt te zitten, samen met zijn gezin. Of het bruiloftsfeest waar hij op uitgenodigd is. Die ambtenaar, zo beeld ik me in, bedient een soort console of een joystick. Hij heeft geleerd om zijn terrorist precies op het kruisje in het middelpunt van de oplichtende cirkel te krijgen. Vervolgens knopje indrukken. Boem, pats, paukenslag. Ziezo, alweer is onze wereld een iets veiliger plekje geworden.

's Avonds zit onze man zijn dagje erop. Met blij gemoed stapt hij in zijn auto en rijdt naar huis. Daar wachten zijn vrouw en kinderen hem op. Kusje, kusje, kusje. Waarna het hele gezinnetje aan tafel gaat. Fijne dag gehad? vraagt zijn vrouw. Ja hoor! En daddy, wie waren het vandaag allemaal? Want zijn tienerzoon, die een verwoed gamer is, weet al lang wat zijn vader doet. Alweer Arabieren? Wanneer mag je die president van Iran eens aanpakken? Zo jong en toch al zo goed op de hoogte van wat er in de wereld gaande is, vindt daddy. Macchiavelli draait zich om in zijn graf. En Onetti is literatuur.